

Recente ontwikkelingen op de Nederlandse wijnmarkt

Onlangs heeft de Commissie voor Wijn van het Hoofdprodukschap voor Akkerbouwprodukten (HPA) haar jaarlijkse rapport over de wijninvoer in Nederland – dit keer over het jaar 1988 – uitgebracht. Aan de hand van deze rapporten is het mogelijk een goed beeld te verkrijgen van de recente ontwikkelingen op de Nederlandse wijnmarkt. Sinds 1984, het jaar waarin de Nederlandse wijnimport na jarenlange stijgingen opeens stagneerde, hebben zich significante veranderingen voorgedaan, zowel in de herkomst als in de samenstelling naar soort van de Nederlandse invoer van wijn. In dit artikel zullen beide ontwikkelingen besproken worden. Allereerst zal echter aandacht worden besteed aan enkele methodologische aspecten van de HPA-cijfers over wijn.

DRS. W.G.C.M. HAACK*

Methodologische aspecten

De gegevens die jaarlijks door het HPA worden gepubliceerd hebben uitsluitend betrekking op de invoer van wijn¹. Het verbruik van wijn in Nederland kan hiermee wel worden benaderd, maar er niet exact uit worden afgelezen. Allereerst wordt er geen rekening gehouden met de eigen productie; deze is echter zeer gering. Alleen in Zuid-Limburg en de Flevopolder worden druiven geteeld waarvan maximaal enkele tientallen hectoliters wijn worden geproduceerd. Belangrijker is de export van wijn vanuit Nederland. Dit betreft vrijwel geheel de doorvoer van eerder geïmporteerde wijn. Deze export bedroeg in 1988 bij voorbeeld 3,7 miljoen liter, bijna 2% van de import. Het is met deze kleine voorbeholden, dat men de invoercijfers als benadering van het verbruik kan hanteren.

Een tweede opmerking heeft betrekking op de invoercijfers zelf. Het HPA is niet de enige instantie die dergelijke cijfers publiceert. Ook het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) en Eurostat, het statistisch bureau van de Europese Gemeenschap, publiceren gedetailleerde gegevens omtrent de wijnimport. Deze cijfers vertonen onderling kleine verschillen. Om een voorbeeld te geven: de import door Nederland van champagne in 1987 wordt door het HPA gesteld op 1.141.030 liter, door het CBS op 1.079.229 liter en door Eurostat op 1.086.000 liter. Deze kleine verschillen worden veroorzaakt door een reeks factoren, waarvan de voornaamste zijn:

- verwerking in een andere maand of een ander jaar op grond van de datum van ontvangst van de statistiekformulieren van de douane of van de importeur;
- het CBS hanteert een verwerkingsdrempel voor de waarde van f 1.100,-, mits het nettogewicht niet meer dan 1000 kg bedraagt; kleine partijen, bij voorbeeld 1 pallet wijn, kunnen hierdoor buiten de registratie blijven.

Naast de genoemde bronnen die in principe op gegevens berusten van Nederlandse herkomst, zijn er natuurlijk de buitenlandse bronnen: de nationale statistische bureaus, de douane-statistieken en de statistische gegevens van de verschillende producentengroeperingen. Om bij het voorbeeld van de champagne te blijven: in de Franse douane-statistiek wordt voor 1987 een export naar Nederland vermeld van 1.230.000 liter. Het Comité Interprofessionnelle du Vin de Champagne (CIVC) noemt een volume van 1.454.162 flessen. Ook hier vormen de wijze en het tijdstip van registratie de belangrijkste oorzaak van de afwijkingen. Hoewel zij dus niet mogen worden beschouwd als de enige en onbetwistbare cijfers, zullen we ons in dit artikel verder baseren op de door het HPA verschaftte gegevens. De reden is vooral dat deze gegevens op overzichtelijke en toch gedetailleerde wijze worden gepresenteerd, waardoor snel een goed beeld van de wijnimport kan worden verkregen.

Allereerst wordt een gedetailleerd overzicht van de wijnimport naar land van herkomst gegeven. Elk land waaruit is geïmporteed is opgenomen (zelfs als dit niet meer is dan 1 liter, zoals in 1988 bij Noorwegen het geval was). Vervolgens worden totalen gegeven voor EG- en niet-EG-lidstaten. Hierbij deed zich in 1986 een belangrijke verandering voor doordat Spanje en Portugal op grond van hun EG-lidmaatschap in dat jaar van de ene naar de andere groep verhuisden. Het tweede onderdeel van het HPA-rapport behandelt de import naar wijnsoort. Hierbij wordt een groot aantal categorieën onderscheiden, voornamelijk op basis van de tariefposten die voor de wijnimport bestaan. Dit

* De auteur is verbonden aan de Economische Faculteit van de Universiteit van Amsterdam.

1. Commissie voor wijn van het hoofdprodukschap voor akkerbouwprodukten, *Nederlandse wijninvoer*, afleveringen 1984 t/m 1988.

Tabel 1. Totale import van wijn in Nederland

	Volume mln. liter	Waarde mln. gulden	Herkomst (%)	
			EG (12)	niet EG
1984	219,6	647,7	99,3	0,7
1985	219,7	697,3	99,3	0,7
1986	219,9	727,0	99,0	1,0
1987	213,4	708,7	98,9	1,1
1988	214,6	733,5	98,4	1,6

Bron: HPA, Nederlandse wijninvoer, 1984-1988.

heeft tot het enigszins merkwaardige resultaat geleid dat bij voorbeeld voor Port, Madeira en Moscatel de Setubal aparte gegevens worden verstrekt, maar niet voor Beaujolais, Bordeaux of Moezelwijn, die kwantitatief veel belangrijker zijn. In het derde deel van het rapport worden de onderscheiden soorten uitgesplitst naar het land van herkomst. Dit is het meest gedetailleerde deel van het rapport. Van elke soort kan de herkomst volledig worden nagegaan. Het laatste deel van het rapport geeft ten slotte gegevens over de verpakking: fles of fust. In het navolgende zal de indeling van het rapport globaal worden gevolgd.

De herkomst

De totale import van wijn in volume is gedaald sinds 1984, toen aan de voortdurende groei van de invoer een einde kwam; zie tabel 1. Een dieptepunt vormde 1987. In 1988 is weliswaar sprake van een kleine groei, maar het niveau van eerdere jaren werd niet bereikt. Opvallend is dat de import wel in waarde is toegenomen. Ook hier vertoonde 1987 weliswaar een daling, maar toch is er duidelijk sprake van een stijgende trend met 1988 als (voorlopig?) hoogtepunt. De conclusie is duidelijk: de wijn wordt duurder per ingevoerde liter.

Vrijwel de gehele wijnimport is afkomstig uit de medelidstaten van de Europese Gemeenschap (EG). Er valt in de beschouwde periode van vijf jaar een hele lichte trend te bespeuren naar een iets groter aandeel van landen buiten de EG (met name Bulgarije, Joegoslavië, Australië en Zuid-Afrika,) maar in totaal is net 1,5% van de totale Nederlandse import uit deze landen afkomstig.

De herkomst van de import uit de EG-landen staat vermeld in tabel 2. Opvallend is dat het toch al grote marktaandeel van Frankrijk in volume in de beschouwde periode met ruim 5 procentpunten is gegroeid, dat van Duitsland met bijna 6 procentpunten is gedaald, het aandeel van Spanje na een aanvankelijke stijging min of meer constant is gebleven en het Italiaanse aandeel licht is gedaald. De genoemde ontwikkelingen zullen achtereenvolgens nader worden bekeken.

De grote winnaar op de Nederlandse wijnmarkt is zonder twijfel Frankrijk, dat z'n marktaandeel zodanig zag oplopen, dat bijna de helft van de in Nederland ingevoerde wijn uit

Tabel 2. Herkomst van de import van wijn (in % van het totale importvolume)

	F	S	D	I	P	G	EG overig
1984	43,4	20,9	16,8	8,9	2,9	0,4	6,0
1985	43,1	21,6	13,7	9,8	3,2	1,5	6,3
1986	46,3	22,2	11,7	8,4	2,9	1,0	6,0
1987	48,0	21,0	11,9	7,9	3,8	0,6	5,9
1988	48,5	20,7	10,9	8,0	3,8	0,5	6,0

Bron: HPA, Nederlandse wijninvoer, 1984-1988

Frankrijk afkomstig is². Tegelijkertijd is echter het aandeel van Frankrijk in de guldenswaarde van de import nauwelijks gestegen. Dit betekent dat de Franse wijn in guldens relatief goedkoper is geworden. Dit verschijnsel heeft verscheidene oorzaken. Op de eerste plaats hebben de verschillende devaluaties van de Franse munt de guldenprijs gunstig beïnvloed. Ook heeft zich een sterke diversificatie van de Franse wijnexport voorgedaan, waardoor goedkopere regionale wijnen een groter aandeel in de import hebben ingenomen. Ten slotte zou de relatieve prijsdaling erop kunnen wijzen dat een kwaliteitsdaling van de Nederlandse import is opgetreden. Op deze mogelijkheid wordt in de volgende paragraaf teruggekomen. Overigens blijven de uit Frankrijk geïmporteerde wijnen ondanks hun relatieve prijsdaling nog steeds relatief duur, aangezien hun gemiddelde literprijs boven de gemiddelde prijs per liter van de totale Nederlandse wijnimport ligt.

De daling van het volume-aandeel van Duitsland van 16,8% naar 10,9% in vijf jaar tijd is zonder meer dramatisch en nog steeds lijkt de daling niet beëindigd. De verklaring van deze ontwikkeling moet gezocht worden in een tweetal invloeden. Allereerst is er de doorwerking van het gerucht makende wijnschandaal van het midden van de jaren tachtig. Dit schandaal kwam voor het eerst aan het licht in Oostenrijk, waar op grote schaal met zoete witte wijn werd geknoeid. Deze praktijk bleek zich ook in Duitsland en Italië voor te doen. De gevolgen voor de Oostenrijkse wijn op de Nederlandse markt zijn verwoestend geweest: van een import in 1984 van 234.000 liter daalde de invoer uit Oostenrijk naar 21.000 liter in 1988. Ook de sterke daling van de invoer van Duitse wijn kan gedeeltelijk aan het genoemde schandaal worden toegeschreven.

Een andere oorzaak van het dalende Duitse marktaandeel is de geleidelijke verschuiving van de consumentenvoorkeur van zoete naar droge wijnen. Duitsland is sinds de tweede wereldoorlog gericht op de productie van half-zoete tot zoete wijnen en ondervindt dus schade van deze ontwikkeling, die overigens niet alleen op de Nederlandse markt te zien is maar ook elders voorkomt. Vandaar dat men in de Bondsrepubliek geleidelijk de bakens verzet en in toenemende mate ook weer droge witte wijn produceert. Tot nu toe heeft dit de neergang van het aandeel van de Duitse wijn op de Nederlandse markt nog niet kunnen verhinderen. Het aandeel in waarde van de import uit Duitsland blijkt nog sneller te zijn gedaald dan het aandeel in volume. Dit wijst er op dat de nog resterende import in steeds grotere mate bestaat uit de relatief goedkopere, kwalitatief eenvoudige wijnen. Op den duur lijkt dit een doodlopende weg. Kennelijk worden ook de hogere kwaliteiten Duitse wijnen, zoals de Spätleses en Ausleses, (nog) onvoldoende door de consument gewaardeerd.

Voor Spanje doet zich de merkwaardige ontwikkeling voor dat tot en met 1986, het jaar van het EG-lidmaatschap van Spanje, de import steeg om daarna te dalen. Het is moeilijk na te gaan of de import is belemmerd door de aanpassing aan de gemeenschappelijke markt, met name de introductie van de zogenaamde regulerende bedragen. Voor het overige is de genoemde ontwikkeling het resultaat van twee tegengestelde bewegingen. Enerzijds is er de afnemende belangstelling in Nederland voor sherry (zie de volgende paragraaf), anderzijds wint Spanje met z'n witte en rode wijnen veld op de Nederlandse markt. De combinatie van beide bewegingen leidt vooralsnog tot een dalend Spaans marktaandeel.

Het aandeel van Italië, de grootste wijnproducent ter wereld, blijft maar laag in Nederland. Het gebrek aan

2. Dit verschijnsel wordt nader geanalyseerd in W.G.C.M. Haack en E. Havermans, Vins français, consommateurs néerlandais, *Annuaire des Etudes Européennes*, Amsterdam, 1989, blz. 229-242.

vertrouwen in de kwaliteit en de enorme onoverzichtelijkheid en verwarrendheid van de wijnaamgeving heeft de Italiaanse wijn het negatieve imago gegeven van goedkope massawijnen, gedistribueerd via supermarkten. Dit doet beslist geen recht aan de vele kwalitatief uitstekende Italiaanse wijnen. Zonder uitgebreide promotie van Italiaanse kant zal deze situatie, op de voor Italië echter wellicht niet zo interessante Nederlandse markt, niet snel veranderen.

Het gezamenlijke marktaandeel van de grote vier is tussen 1984 en 1988 teruggelopen van 90% naar 88,1%. Deze daling van het marktaandeel komt ten dele overeen met de eerder genoemde geringe winst van de niet-EG-landen. De positie van de andere wijnproducerende EG-landen is weinig veranderd. Portugal heeft een lichte winst geboekt; Griekenland is na een lichte stijging in 1985 en 1986 weer teruggezakt naar het niveau van 1984. De import uit Luxemburg, dat in 1984 nog een aandeel had van 0,6%, is geleidelijk teruggelopen tot vrijwel niets. Naast import uit wijnproducerende landen wordt ook wijn geïmporteerd uit België en het Verenigd Koninkrijk. Deze landen hebben hun gezamenlijke marktaandeel kunnen handhaven. Het gaat hier om de doorvoer van wijn die geproduceerd is in andere landen. De eerder vermelde marktaandelen van de produktielanden zijn hierdoor dus licht ondergewaardeerd.

De soorten

Een overzicht van de samenstelling naar soort van de Nederlandse wijnimport is te zien in tabel 3. De totale wijnimport is hier verdeeld in vier groepen. De kleinste groep wordt gevormd door de mousserende wijnen, waarin ook de zogenaamde parelwijnen – dit zijn wijnen met een geringere overdruk door koolzuurgas dan de normale mousserende wijnen – zijn begrepen. Het aandeel van deze groep van voornamelijk witte wijnen is over de gehele periode min of meer gelijk gebleven, met een lichte daling tot en met 1986 en een lichte stijging na dat jaar. De tweede groep wordt gevormd door de (stille) witte wijnen. Hoewel deze groep een veel groter aandeel heeft dan de groep van de mousserende wijnen vertoont het verloop een identiek beeld: een daling tot en met 1986, daarna een lichte stijging. De groep der rode wijnen is de grootste. Zij vertoont een continu stijgend aandeel; met name de sprong van bijna twee procentpunten in 1986 is opvallend. Ten slotte de groep van versterkte, likeur- en gearomatiseerde wijnen. Deze groep is opvallend stabiel tot en met 1986, daarna verliest ze echter snel terrein. De genoemde groepen zullen nu nader worden besproken.

Van de groep *mousserende wijnen* wordt in tabel 3 ook de samenstelling gegeven. Het grootste deel blijkt te bestaan uit de parelwijnen, wijnen die wel zijn gebotteld in flessen met een zogenaamde champagnesluiting met borg, maar een geringere overdruk hebben dan bij voorbeeld champagne. Ze zijn voornamelijk afkomstig uit Italië en Duitsland. Naast de zachte belletjes is hun belangrijkste kenmerk hun lage importprijs (f 2,25 per liter in 1988). Hun aandeel loopt overigens langzaam terug. Het aandeel van de beroemdste mousserende wijn, de champagne, neemt daarentegen langzaam toe. Dit ondanks de prijs, die bij import al f 26,50 per liter bedroeg. Daarnaast worden in toenemende mate ook andere mousserende wijnen als Cava (Spanje), Spumante (Italië) en Sekt (Duitsland) ingevoerd. De gemiddelde invoerprijs hiervan bedroeg in 1988 ongeveer f 6,25 per liter. Het aandeel van deze feestelijke wijnen te zamen bedraagt echter maar net 1% van de totale wijnimport in volume. In waarde neemt deze groep, met name door de hooggeprijsde champagne, in 1988 echter meer dan 5% van de totale import voor haar rekening.

Tabel 3. Samenstelling van de Nederlandse wijnimport naar soort (in % van het totale importvolume)

		1984	1985	1986	1987	1988
Mousserende wijnen	1. mousserend	0,5	0,5	0,6	0,7	0,8
	2. champagne	0,4	0,4	0,5	0,5	0,5
	3. parelwijn	3,5	3,4	2,7	2,7	2,9
	totaal	4,4	4,3	3,8	3,9	4,2
Witte wijn	1. VQPRD	17,6	16,9	18,5	19,9	21,2
	2. tafelwijn	14,8	14,6	13,6	12,7	12,2
	3. wijn	2,1 ^a	2,6 ^a	0,6	0,3	0,4
	totaal	34,5	34,1	32,7	32,9	33,8
Rode wijn	1. VQPRD	19,3	19,9	24,8	25,9	27,1
	2. tafelwijn	13,3	12,0	11,0	10,8	9,8
	3. wijn	2,1 ^a	2,9 ^a	0,8	0,6	1,1
	totaal	34,7	34,8	36,6	37,3	38,0
Versterkte wijnen	1. port enz.	3,2	3,4	3,6	4,1	4,1
	2. sherry	18,2	17,4	17,5	15,7	14,4
	3. gearomat. wijn	5,0	5,9	5,8	6,1	5,5
	totaal	26,4	26,7	26,9	25,9	24,0
Totaal algemeen		100	100	100	100	100

Bron: HPA, Nederlandse wijnimport, 1984-1988.

a. Inclusief Spanje en Portugal.

De groep *witte wijnen* is eveneens nader uitgesplitst in tabel 3. Er is een onderscheid gemaakt tussen de kwaliteitswijnen (Vins de Qualités Produits dans des Régions Déterminées ofte wel VQPRD in EG-jargon), de wat eenvoudiger tafelwijnen en de groep wijnen in het algemeen. De laatste groep bestaat uit de uit derde landen geïmporteerde wijn vanaf het laagste tot het hoogst denkbare kwaliteitsniveau. Het opvallendst in deze tabel is het teruggelopen van het aandeel van de groep witte tafelwijn. Nadere gegevens uit het HPA-rapport – niet in de tabel vermeld – tonen aan dat hier onder andere de eerder vermelde grote dalingen van de wijnimport uit Duitsland en Italië moeten worden gezocht.

Opvallend is echter dat ook de import van witte tafelwijnen uit Frankrijk is gedaald (in tegenstelling tot de import van witte kwaliteitswijnen). Weliswaar is de daling minder groot dan die voor Duitsland, maar ze is toch duidelijk waarneembaar. Het is denkbaar dat het wijnschandaal tot gevolg heeft gehad dat men alle eenvoudige witte wijnen zonder specifieke kwaliteitsgarantie op het etiket is gaan wantrouwen. Het is ook mogelijk dat deze ontwikkeling moet worden verklaard doordat steeds meer Franse wijn, die vroeger tot de categorie der tafelwijnen werd gerekend, tot de status van kwaliteitswijn is gepromoveerd. Deze hypothese is aannemelijk omdat hetzelfde verschijnsel zich bij de rode tafelwijnen uit Frankrijk voordoet. Wat ook de reden is, feit is dat de kwaliteitswijnen thans bijna 2/3 van de totale import van witte wijnen uitmaken, terwijl dit in 1984 nog maar net iets meer dan de helft was. Deze ontwikkeling heeft zich voorgedaan ondanks dat de importdaling uit Duitsland ook in deze categorie spectaculair was. Deze daling werd echter gecompenseerd door een vrijwel even grote stijging van de import van witte kwaliteitswijnen uit Frankrijk. Voor het overige deel ligt de verklaring in de statistische gevolgen van de toetreding van Spanje en Portugal tot de EG. Vanaf 1986 vallen de wijnen die uit deze twee landen afkomstig zijn niet meer onder de categorie wijnen in het algemeen (die dan ook in 1986 met 2 procentpunten daalt) maar worden ze tot de kwaliteits- en tafelwijnen gerekend. Aan de eerstgenoemde categorie leveren ze verreweg de grootste bijdrage.

Rode wijn vormde reeds in 1984, zij het nipt, de meest geïmporteerde wijnsoort in Nederland. Ze heeft deze positie tussen 1984 en 1988 nog kunnen versterken, voornamelijk ten koste van de hierna te bespreken groep versterk-

te wijnen, maar – zij het in mindere mate – ook ten koste van de mousserende en witte wijnen. Ongeveer driekwart van alle rode wijn kwam in 1988 uit Frankrijk. Opvallend is ook in deze categorie de daling van de import van tafelwijnen ten gunste van die van kwaliteitswijnen. De al eerder gememoreerde promotie van wijnen naar de VQPRD-klasse in Frankrijk zal hieraan niet vreemd zijn geweest. Dat de categorie wijn (uit derde landen) sterk is afgenomen tussen 1984 en 1988 is het gevolg van de toetreding van Spanje en Portugal, waarvan de import sinds 1986 voornamelijk in de VQPRD-categorie is geregistreerd.

Ten slotte de groep *versterkte wijnen*. Deze bestaat uit de categorieën port, madeira en andere likeurwijnen, sherry en vermouth en andere gearomatiseerde wijnen. De daling van het aandeel van de sherry-import is hier het opvallendst. Deze is ook verantwoordelijk voor de daling van het aandeel van de gehele groep versterkte wijnen. Merkwaardig is dat het grootste deel van de daling na 1986 heeft plaatsgevonden. Het EG-lidmaatschap heeft Spanje hier kennelijk weinig voordeel gebracht. Te memoreren is ook dat nog steeds een belangrijk deel van de sherry-invoer op fust ons land binnenkomt, terwijl het streven van de Spaanse autoriteiten er duidelijk op is gericht de sherry zoveel mogelijk op fles te exporteren. De likeurwijnen, met name de port, handhaven zich goed met een licht groeiend marktaandeel van rond de 4%. De vermouth en andere gearomatiseerde wijnen hebben zich tussen 1984 en 1988 ook kunnen handhaven op een marktaandeel van 5 à 6%.

Slotbeschouwing

De belangrijkste ontwikkelingen op de Nederlandse wijnmarkt tussen 1984 en 1988 zijn de toename van het marktaandeel van Frankrijk, de afname van het Duitse marktaandeel en de groei van het aandeel van rode wijn. Deze verschuivingen vinden plaats bij een stagnerende volumeontwikkeling van de totale wijnimport.

De oorzaken van het niet meer toenemen van de totale wijnimport moet voornamelijk gezocht worden in de afname van het verbruik van sherry. Tussen 1984 en 1988 is de jaarlijkse import teruggelopen van ongeveer 40 miljoen liter naar net 30 miljoen liter. In vijf jaar is het sherry-aandeel op de totale wijnmarkt dan ook met bijna 4 procentpunten teruggelopen. Tot 1984 werd de (onregelmatige) daling van de sherry-import nog meer dan gecompenseerd door de stijging van de invoer van vooral witte wijnen. Wegens een sterke vermindering van de vraag naar Duitse wijnen is de invoer van witte wijnen met name in het jaar 1986 echter flink gedaald. Vanaf 1987 lijkt een langzaam herstel op te treden, met name voor de drogere types witte wijn, die voornamelijk afkomstig zijn uit Frankrijk.

De oorzaak van de sterke vermindering van de invoer van Duitse wijnen moet vooral toegeschreven worden aan de invloed van het wijschandaal, die het effect van de structurele ontwikkeling van de consumentenvoorkeur van zoetere witte wijnen naar drogere witte wijnen heeft versterkt. Voor Duitsland zijn er maar twee mogelijkheden: of het publiek overtuigen van de betrouwbaarheid en de fijne smaak van de traditionele zoetere wijnen, of op grote schaal redelijk geprijsde droge wijnen aanbieden. Deze oplossingen hebben de neerwaartse beweging van het Duitse marktaandeel nog niet kunnen verhinderen.

Frankrijk heeft in de sector witte wijnen duidelijk geprofiteerd van de ontwikkelingen die Duitsland zo'n schade hebben berokkend. Het Franse aandeel in de totale witte wijnimport is flink gestegen. Het aandeel in de invoer van rode wijn is weliswaar licht gedaald, maar door de groei van dit marktsegment is de Franse export van rode wijn naar Nederland in absolute zin toch redelijk gegroeid. Van de

daling in het verbruik van versterkte wijnen heeft Frankrijk geen last gehad omdat het deze wijnen nauwelijks aanbiedt. In de sector mousserende wijn handhaaft Frankrijk zijn positie, maar dit heeft op het totale marktaandeel weinig invloed. Voor de komende jaren zou het totale Franse marktaandeel nog wel iets kunnen stijgen, wellicht zelfs boven de 50%. Ondanks deze voor Frankrijk zo rooskleurige ontwikkeling doemen aan de horizon toch ook enkele dreigende wolkes op. Deze bestaan allereerst uit de mogelijke concurrentie in de witte wijnsector vanuit Duitsland, dat in potentie weer tot een belangrijke leverancier van witte wijnen kan uitgroeien. Daarnaast zijn er de rode en witte wijnen uit Spanje en Italië die op den duur de sterke Franse positie op de Nederlandse markt kunnen gaan aantasten.

Voor Spanje kan geconcludeerd worden dat de afbrokelende aandeel van de sherry in de Nederlandse wijnmarkt nog niet geheel wordt gecompenseerd door toegenomen import van rode en witte wijn. Of dit in de toekomst mogelijk zal blijken zal vooral afhangen van wat de ex-sherrydrinkers als alternatief kiezen. Aangezien men lang niet altijd een overstap naar witte of rode Spaanse wijn zal maken, behoort een verdere daling van het Spaanse marktaandeel niet tot de onmogelijkheden. In het segment van de rode en op termijn wellicht ook witte wijnen zijn Spanje's kansen echter goed: in het algemeen wordt een kwalitatief goed produkt aangeboden tegen een redelijke prijs.

Dat Italië zo slecht scoort op de Nederlandse markt is nog steeds een beetje het raadsel van de wijnmarkt. Het land produceert uitstekende wijnen, die weliswaar niet echt goedkoop zijn, maar toch zeker ook niet te duur. De (onnodige) ingewikkeldheid van de Italiaanse wijnaamgeving en daardoor de onbekendheid bij de consument kan een reden zijn, evenals het toch wat ongunstige imago. Goede voorlichtingscampagnes lijken de enige mogelijkheid te zijn hierin verandering te brengen.

De kansen voor de andere wijnlanden moeten tegenover het geweld van de grote vier niet te hoog worden ingeschat. Portugal produceert uitstekende wijnen, maar de namen zijn nog onbekend en ze zijn in het algemeen niet goedkoop. Hetzelfde geldt voor de Griekse wijnen. Het groeiende toerisme zou door deze landen misschien kunnen worden benut om hun wijnen sterker dan tot nu toe onder de aandacht van de Nederlandse consument te brengen.

Wat er verder op langere termijn met de totale wijnmarkt gebeurt, hangt vooral af van de ontwikkeling van de consumentenvoorkeuren. Zal wijn met het betrouwbare imago van een betrekkelijk gezonde, relatief licht-alcoholische drank met een zeer grote variatie in smaak een groot publiek blijven boeien, of zal wijn als van oorsprong uitheemse drank onderworpen blijven aan de grillen van de mode in de wereld van de exotische dranken? De toenemende 'europeanisering' van de leefgewoonten, mede in de hand gewerkt door het toerisme, en niet te vergeten de voorziene toenadering der accijnsbedragen in het kader van Europa 1992, zullen de positie van de wijn in Nederland op langere termijn waarschijnlijk versterken. Een verdere stijging van het wijnverbruik per hoofd van de bevolking lijkt ook in vergelijking met de ons omringende landen zeker niet uitgesloten. Het is daarom zeer goed mogelijk dat toekomstige HPA-rapporten weer melding zullen maken van een stijgende wijnimport in Nederland.

W.G.C.M. Haack